

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 298.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček. rač. 13.562.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izbeja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za član-
ne izvod po Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon Riv. 3478.

„Možatost“ gospodarskih krogov.

Izjava centralnega tajništva Delavskih zbornic.

Z ozirom na objavo delodajalskih predlogov v pogledu revizije socialne zakonodaje izjavlja Centralno tajništvo Delavskih zbornic, da je ta objava nepopolna.

Iz objave v časopisih ni na primer razvidno, da zahtevajo delodajalske korporacije, da se sme razgovarjati inšpektor dela z delavci le v prisotnosti delodajalca ali njegovega zastopnika, da ne sme pregledati knjig in ostalih dokumentov, v kolikor se nanašajo na položaj delavstva; da se ne sme posluževati pri svojem poslu strokovnih pripomočkov; da ne sme izdajati odredb, ki se tičejo izboljšanja obratov v higienskem pogledu in da je še nebroj drugih zahtev, ki bi onemogočile vsako delovanje inšpektorjem dela, ako bi se jim ugodilo.

Iz objavljenih zahtev tudi ni razvidno, da se protivijo izvedbi zavarovanja delavcev za slučaj onemoglosti in starosti potom zakona, marveč zahtevajo, da se naj izvede to zavarovanje potom uredbe; da zahtevajo, da naj prispevajo za nezgodno zavarovanje polovico tudi delavci. Po dosedanjem zakonu gredo namreč prispevki za nezgodno zavarovanje izključno v breme podjetnika. Dalje zahtevajo, da mora prispevati za bolniško zavarovanje eno tretjino država.

Vse te zahteve merijo pa dejansko na to, da bi se upropastilo celotno zavarovanje.

Iz zahtev ni dalje razvidno, da predlagajo, da se zmanjšajo denarne dajatve v slučaju bolezni in da so pravice na nezgodno rento tako okrnjene, da bi na primer ne imel delavec, ki bi izgubil radi obratne nezgode eno roko, pravice do nikake rente.

Iz objavljenih zahtev istotako ni razvidno, da zahtevajo delodajalske korporacije odredbe o delovnem času v tej obliki, da bi bili podjetniki absolutni gospodarji v tem pogledu. Te zahteve tudi onemogočajo dojenje otrok materam-delavkam.

Vsa navedena vprašanja so pa za dva milijona delovnih moči v naši državi in radi tega za celo državo ekstenzivne važnosti. Radi tega je nespametno skrivati bistvene cilje in se izogibati javni diskusiji. Z ozirom na to naj delodajalci priobčijo svoje zahteve, ki so jih stavili, možato in res v celoti. Tedaj bomo povedali istotako možato, kako dalekosežne so te zahteve za delavstvo in za državo.

Posebno izdajo »Delavca« 4. januarja 1930 čitajte še enkrat in videli boste, kakšne so v resnici zahteve delodajalcev.

Da pa že sedaj vidimo, kake so zahteve delodajalcev, evo, kaj je objavil uradni dopisni urad. Čitatelji si naj to poročilo pazno prečitajo, pa bodo videli, da zahtevajo delodajalci zase svobodo in vpliv na vse, delavstvu pa odrekajo razne pravice in dajatve.

Evo, kako se glasi to poročilo:

Glede novega zakona o inspekciji dela so delodajalske zbornice zavzele tole stališče:

1. da se razveljavi zakon o inspekciji dela kot tak in da se naj zanj predvidi posebno poglavje v zakonu o zaščiti delavcev;
2. da se organizacija inspekcije dela preuredi v zmislu novega upravnega ustrojstva države;
3. da se v komisiji za proučeva-

Cankarjeva družba je strašen trn v peti raznim gospodom iz katoliško-meščanskih krogov. Celo radia se poslužujejo gospodje iz teh krogov, da ozmerjajo knjige Cankarjeve družbe. Kajti Cankarjeva družba je naredila zločin, da je 24.000 knjig — v katerih se opisuje krivica in izkoriščanje delavca in delavke — poslala med delavstvo. Ker trpljenje in beda delavstva ni etična in ne spada v umetnost, so knjige Cankarjeve družbe, ki o tem pišejo, le nekako v pohujšanje vsem in zato slabo blago. Tako zveni vsa ta kritika katoliške grozote.

A Vi, proletarci! Ve, delavke in delavci! Ali so knjige Cankarjeve družbe res ničvredne?

Kak bo Vaš odgovor?

Poverjeniki! Zbirajte odgovore!

Sodružice in sodrugi! Odstranite nevarnost, drugače smo izgubljeni! Vsi v organizacijo, da vzdržimo!

Branite tudi bolniško zavarovanje.

Ako je atek bolan, vsled naporenega dela ves oslabil, nam je hranarina žarek utehe. Naj ostane, naj se še izboljša, da bo tudi obsegala starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost.

nje nezgod zajamči sodelovanje zastopnikov delodajalcev;

4. da se pregled podjetij vrši le v prisotnosti delodajalcev ali njihovih namestnikov;

5. da inšpektorji dela stavijo le predloge o kaznih, a izrekajo naj jih bani. Prizivi so dovoljeni na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje;

6. da se podaljšajo roki za vlaganje prizivov;

7. da se kazni znižajo ter izrečejo šele po prvem opominu;

8. da se nadzorstvo nad podjetji na področju upravnega pomenja Belgrad—Zemun—Pančevo dodeli v pristojnost osrednje inspekcije dela.

Sedanji zakon o zavarovanju delavcev je bil od njegove uveljavitve dalje neprestan predmet delodajalskih pritožb. Po mnenju delodajalskih zbornic je treba v tem zakonu poenostaviti proceduro prijave in odjave. Uvedejo se naj delavske knjižice, ki bodo obenem legitimacije zavarovanega delavstva in v katere se bodo prilepljale v dokaz plačila prispevkov posebne znamke. Te znamke bodo prodajali uradi delodajalcev. Nadalje je treba izpremeniti dosedanje določbe o centralizaciji in decentralizaciji. Naposled je potrebno, da država sodeluje pri izvedbi

delavskega zavarovanja za primer starosti, onemoglosti in smrti.

Zakon o zaščiti delavstva v svoji sedanji izvedbi prehaja po mnenju delodajalcev preko okvirja same washingtonske konvencije o zaščiti delavstva. Zato je treba novi zakon o zaščiti delavstva sestaviti tako, da ne bo na škodo proizvajalcev in da bo podpiral njihov napredek.

Potrebno je uvesti novo uredbo o delovnem času in dovoliti delodajalcem možnost samostojnega podaljšanja delovnega časa preko določene roka; nadalje je treba izpremeniti določbe, da je plačati prekournno delo s 50 odstotnim povišanjem mezde za dnevno delo. Zbornice so naposled mnenja, da je treba preurediti nedeljski počitek. Namesto 36 urnega oziroma 60 urnega počitka v dveh prazničnih dneh naj se uvede 24 urni oziroma 48 urni počitek. Naposled naj se izpremene odredbe glede delavk-porodnic. Uvede se naj čas štirih tednov pred porodom in 6 tednov po porodu. Izjemo tvori primer obolenosti. Nadalje je treba izpremeniti določbe glede odpusta porodnic in razveljaviti določbo, da se morajo zaposliti najmanj eno leto po porodu. Delodajalci predlagajo namesto tega obvezno zaposlitev tekom prvih treh mesecev po porodu.

V borbi za socialne pravice in delavsko varstvo.

Velika protestna zborovanja in seje delavstva po celi državi.

Ko je delavstvo zvedelo za tajne predloge jugoslovanskih delodajalcev glede poslabšanja socialne zakonodaje in delavskega varstva, je organizirano delavstvo po vsej Jugoslaviji odgovorilo z mogočnimi protesti.

Od 4. januarja 1930 pa do danes se vršijo v dravski banovini (v Sloveniji) seje odborov in zborovanja.

Tako je Savez Metalskih Radnika imel dosedaj 8 zborovanj z udeležbo 905 članov; Ujedinjeni Savez železničarjev 20 zborovanj z udeležbo 890 članov; Splošna delavska zveza 13 zborovanj z udeležbo 770 članov; Zveza rudarjev 9 zborovanj z udeležbo 850 članov; lesni delavci 5 zborovanj z udeležbo 420 članov; živilski delavci 3 zborovanja z udeležbo 160 članov; privatni nameščenci 3 zborovanja z udeležbo 90 članov; oblačilni delavci 2 zborovanja z udeležbo 45 članov. Ljubljana, zborovanje v dvorani Delavske zbornice z udeležbo 300 delavskih zaupnikov in funkcionarjev.

Skupaj je bilo vsega 64 zborovanj z udeležbo 4430 organiziranega delavstva.

Poslalo se je na ministrstvo socialne politike 64 vlog ozir. resolucij. Deputacij na okrajna glavarstva je bilo 53, ki so vložile resolucije, da tudi okrajni glavarji izrečejo v obrambo socialnih zakonov svojo besedo.

Okrajnim glavarstvom se je predložila sledeča resolucija:

Poslodavske organizacije so v pogledu zakona o zavarovanju in zaščiti delavcev ter inspekcije dela stavile take predloge, ki so vse delavstvo naravnost razburile in vplivale porazno. S temi svojimi predlogi hočejo doseči, da se naša socialna zaščita, ki nam je v težki življenjski borbi skromna podpora in osamljen žarek boderila, reducira in nas prepusti na milost in nemilost volji podjetnika.

Zato se obračamo na naslov s prošnjo, da se blagovoli zavzeti za naše pravice in sporočiti na merodajna mesta našo prošnjo.

Osemurnik naj se uveljavi povsod. Ker spočit delavec je sposobnejši za delo in ustvarjanje kot nespočit.

Delavski zaupniki se morajo zaščititi še bolj, posebno glede redukcij in nepravilnih odpustov z dela.

Zaposlitev žensk in otrok v nočnem delu se ima prepovedati, ker je zdravje državljanov v korist državi.

Delavske pravice združevanja ne glede na spol in starost naj se zaščitijo, ker so potrebne iz gospodarskih, kulturnih in moralnih interesov državljanov.

Delokrog Borz dela naj se ne skrči.

Bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev naj se ne reducira. To je ustanova že nad 40 let stara in če se jo sedaj poslabša, bi to pomenilo korak nazaj v preteklo dobo.

Ves čas se je govorilo o izvedbi zavarovanja za starost, onemoglost in smrt. Zato naj se zakon za bolniško in nezgodno zavarovanje izpopolni in uzakoni zavarovanje za starost, onemoglost in smrt.

Inspekcije dela naj se še pomnože in so njih odredbe obvezne za poslodavce.

Zakon o zaščiti delavcev naj se ne reducira, nego naj se izpopolni glede kršitve njegovih določb.

Podpisani se nadejamo, da bo kr. srezko poglavarstvo podpiralo naše želje in jih sporočilo na merodajna mesta.

Ministrstvu socialne politike pa so bile poslane sledeče resolucije:

Podpisana organizacija je na svoji širši seji razmotrivala poročila, kakšne predloge so stavile poslodavske organizacije v pogledu zakona o zavarovanju in zaščiti delavcev ter inspekcije dela. Smatramo za potrebno sporočiti na najvišje mesto, ki je poverjeno za našo zaščito, da so napravitelje te vesti na naše članstvo in na vse delavstvo naravnost porazen utis. V trenutku, ko pričakujemo, da se bo izvedlo sta-

ročno zavarovanje in da se bo regulirala na času primerni osnovi zakonodaja o individualni in kolektivni službeni pogodbi ter o reševanju mezdnih sporov, vidimo težko ogrožene ne samo delavce pridobitve povojnih let, temveč tudi ustanovo za zavarovanje delavcev, ki posluje na našem ozemlju že nad 40 let.

Se vedno pa imamo upanje, da taki predlogi ne bodo našli uvaževanja pri kraljevi vladi. Zlasti se nadajamo, da bo branilo ministrstvo za socialno politiko težko ogroženo socialno zakonodajo, da ostanejo vsaj vsi dosedanjí socialno zaščitni zakoni neizpremenjeni ter da se vzakoni starostno, posmrtninsko in brezposelno zavarovanje. Ti zakoni pomenijo za delavstvo skromno oporo in osamljen žarek upanja v težki življenski borbi.

Železničarji zlasti zahtevamo, da se veljavnost splošnih socialnih zakonov v vsem razširi tudi na železničarje.

Strokovne organizacije so pozvale tudi podeželske občine, da izreko svojo besedo. Zakaj kmečke občine so enako prizadete pri poslabšanju posebno bolniškega zavarovanja. Če se ne uzakoni zadostno starostno zavarovanje obrtnih in industrijskih delavcev, bodo morale zopet skrbeti za nje, ko bodo izčrpani in onemogli, domovinske občine.

In kolikor imamo poročil, so kmečke občine to tudi storile. Tako sta v tem slučaju delavec in kmet nastopila skupno proti nameram obrtniških in industrijskih krogov.

Enaka protestna zborovanja je priredilo delavstvo tudi po drugih delih države, v bivši Srbiji, Vojvodini, Dalmaciji, Bosni in na Hrvaškem. Zborovanja so bila povsod dobro obiskana. Tako se je udeležilo protestnega shoda v Beogradu, na katerem je bil glavni poročevalec centralni tajnik delavskih zbornic, dr. Živko Topalović, 2000 delavcev.

Vprašanje, ki je na dnevnem redu, ni malenkostno, ker se tiče okoli dveh milijonov jugoslovanskih državljanov. Da so delavci in nameščenci v pravici, dokazuje tudi to, da se delavske organizacije upajo z lahko vestjo zagovarjati svoje zahteve pred vso javnostjo, dočim »gospodarski krogi« svoje nakane in predloge skrivajo. Vzemimo za primer samo ljubljansko trgovsko zbornico, ki jo je predsednik Delavske zbornice sodr. Čobal javno pozval, naj pove, kakšno stališče zavzema v teh vprašanjih, toda doslej se še ni oglasila, kar pomeni, da se strinja z nezaslišano reakcionarno politiko ljudi, ki teh vprašanj ne razumejo.

Tako se nam zdi, kakor bi bila socialna, gospodarska in državljanska veda za te ljudi — španska vas.

In vendar, delavska pravična stvar mora zmagati tudi v tem nenakem boju. Proti nakanam »gospodarskih krogov« se bo delavstvo borilo dalje in dalje. Naj se torej »gospodarski krogi« ne šalijo: ker vsaki krivici sledi za krivce bridka pravica.

Tone Seliškar:

Rudnik.

Pod raztegnjenim hribom — v prstenem telesu
je kraj čudovit:

V mračni svetlobi
križajo se rovi

režejo zemljo skozi telo do kosti,
kl v svojem trpljenju potrpežljivo drhti
od ran preglobokih.

V razrezani zemlji, v križajočih se rovih
trepeče stotero oznojenih senc,
v sencih stoterih stotero življenj,
v življenjih stoterih stotero duš,
v dušah stoterih ob vsakem zamahu
krvaveča pesem:

Za mater —
za ženo —
za sina —
za hčer.

Ob vsakem zamahu — noč in dan — vedno
enako
to pesem v prsteno telo sekajoč pojo.

Zemlja drhti. —
Ko se napije znoja teh zamahujočih senc,
ki pojo:

Za mater —
za ženo —
za sina —
za hčer —

zadrhti kakor kri vohajoča zver
in zahreščí. —

Iz preklanih črepij se nasrka
mehkih možgan.

Minister socialne politike in narodnega zdravja

je izdal sledeče rešenje:

S § 76. zakona o banski upravi je regulirano, da se inspektorji dela in inspektorji parnih kotlov smatrajo kot strokovni referenti bana na teritoriju banovine in vrše posle po obstoječih predpisih v skladu z zakonom o notranji upravi.

Vsled tega in sporazumno z gospodom ministrom notranjih del v smislu čl. 2. zakona o notranji upravi rešujem:

1. da so inspektorji dela in inspektorji parnih kotlov strokovni referenti bana za vršenje vseh tistih poslov, ki so jim odrejeni po Zakonu o zaščiti delavcev, zakonu o inspekciji dela in ostalih zakonih;

2. da inspektorji dela in inspektorji parnih kotlov ne sestavljajo posebnega urada, nego se imajo smatrati kot sestavni del banske uprave;

3. inspektorji dela in inspektorji parnih kotlov kot strokovni referenti bana so z administrativnega stališča podrejeni banu oziroma upravniku mesta Beograd, a s strokovnega stališča ministru socialne politi-

ke in narodnega zdravja, od katerega dobivajo potrebna navodila preko bana, oziroma upravnika mesta Beograd;

4. vse razsodbe, odloke in naredbes po zakonu o zaščiti delavcev in zakonu o inspekciji dela, kakor tudi o ostalih zakonih izreka v prvi inštanci ban, ozir. upravnik mesta Beograd ter je vlagati pritožbe zoper te razsodbe, odloke in naredbes na ministra socialne politike in narodnega zdravja v roku, ki je zato odrejen;

5. v pogledu pisarniških prostorov, vodstva, delovnih zapisnikov in registra, kakor tudi ostalih potrebnih knjig za potrebe inspekcije dela in parnih kotlov, izda potrebna navodila pristojni ban ozir. upravnik mesta Beograd.

O tem rešenju se imajo obvestiti vse banske uprave, uprava mesta Beograd, vse inspekcije dela in inspekcije parnih kotlov.

Minister social. politike in narod. zdravja:

D. Marinković l. r.

Ali nabirate člane za Cankarjevo družbo?

Letos bodo še lepše knjige. Vsak čitatelj „Delavca“ naj bo član „Cankarjeve družbe“, ki je naš ponos. S tem pokaže tudi svojo zavednost.

Sezonski delavci in njih brezposelna podpora v bodoče.

Upravni odbor »Javne borze dela« v Ljubljani je na svoji seji z dne 10. januarja t. l. med drugim pretresal tudi vprašanje glede podeljevanja brezposelnih podpor brezposelnim sezonskim delavcem (zidarjem, tesarjem, pleskarjem, soboslikarjem, težakom itd.), kateri do sedaj glasom določb § 91. naredbes od 26. novembra 1927. leta niso bili opravičeni do prejemanja iste. Pri tej priliki je upravni odbor zavzel stališče, da so za podpiranje teh delavcev merodajne določbe § 18. naredbes od 26. novembra 1927. s katerim se je temeljem posebnega amandementa v finančnem zakonu na novo uredilo vprašanje posredovanja dela ter tako § 91. izvršilnega pravilnika ne more degorirati zakonitih določb naredbes od 26. nov. 1927. leta ter tako sklenil urediti v bodoče podpiranje ekvotično ogroženih sezonskih delavcev po sledečih principih:

1. Sezon. delavcem, ki so dosegli v zadnjem letu manj kakor 8 mesecev, odnosno v zadnjih dveh letih

manj kakor 16 mesecev članstva pri organih bolniškega zavarovanja, se bo dajala redna dnevna podpora v iznosu Din 6.— na dan in po Din 2.— za nepreskrbljene družinske člane, do največ za 6 družinskih članov.

2. Sezonski delavci, ki so dosegli v zadnjem najmanj 8 mesecev, odn. v zadnjih dveh letih najmanj 16 mesecev članstva pri organih bolniškega zavarovanja, bodo prejemali maksimalno dnevno redno denarno podporo kakor delavci ostalih profesij, t. j. po Din 10.— dnevno za člana in po Din 3.— dnevno družinskih doklad za vsakega nepreskrbljenega družinskega člana do največ 6 družinskih članov.

3. Vsi tisti sezonski delavci, kateri bodo za časa brezposelnosti, t. j. preko zime prejemali od borze dela brezposelno podporo, a spomladi, ko vstopijo v službo, ne bodo naznanili borzi dela svojega vstopa v delo, se jih v bodoče ne bo nikakor več podpiralo.

Tokan ml.

STROKOVNI VESTNIK.

Organizacijski aparat »Sekcije težke železne industrije Jesenice«.

Po enipolletnem vztrajnem delu smo si kovinarji Kranjske industrijske družbe z Jesenic, Javornika in Dobrave zopet zgradili organizacijo na znotraj, toda tokrat povsem temeljito.

Prejšnji sistem organizacije nikakor ni bil v stanu obvladati vsa dela in vsa vprašanja ter vse potrebe organiziranega delavstva KID po obratih in oddelkih, katerih je nad 30 z različnimi deli.

Predvsem je bilo torej treba spraviti v red vprašanje delitve dela, to je podrobnega dela, ki je predpogoj za red v organizaciji in predpogoj za živo življenje v organizaciji.

Nič nas ni preplašilo to, da nam je podjetje odreklo odtegotanje prispevkov za organizacijo, kajti kljub tej olajšavi, ki smo jo imeli, smo pa svoj zaupniški kader držali stalno v potrebni višini, tako, kakor zahtevajo potrebe za delavstvo vseh obratov. — Združili smo organizacijo vseh treh tovarn v eno celoto, katero vodi skupni upravni odbor, to je odbor Sekcije težke železne industrije Jesenice, katerega tvorijo odborniki podružnic Jesenice, Javornika in Dobrave v skupnem številu 9 odbornikov in 5 članov kontrole.

Poleg tega upravnega odbora obstaja jo podružnični odbori teh treh podružnic, katerih skupno število odbornikov s kontrolo vred znaša 24.

POZOR!

POZOR!

Izšla je krasna knjiga ruskega pisatelja A. Koževnikova:

Jeromkin krog.

To je povest iz dni ruske revolucije in jo krasi več stik. Stane 10 Din. Če pošljete pa 12 Din, dobite še zraven knjigo: ZAPRTA VRATA.

Nastov: PROLETARSKA KNJIŽNICA, LJUBLJANA, POŠTNI PREDAL 290.

NAROČITE!

NAROČITE!

Poleg teh glavnih edinic uprav je še 21 obratnih zaupnikov, ki so izvoljeni od Saveza Metalških Radnika Jugoslavije, naših podružnic, za vse tri tovarne. (Šest obratnih zaupnikov je poleg teh od drugih organizacij.)

Dalje je 16 odsekov vseh treh tovarn, ki tvorijo v skupnem sekcijo težke železne industrije Jesenice.

Te sekcije sestojijo povprečno iz po 5 odbornikov, katerih je v vseh sekcijah skupaj nad 80. Te sekcije imajo dalje vsaka po tri člane kontrole, katerih je zopet skupaj 48.

Na vse to je pa razdeljeno članstvo tako, da pride na vsakega pomožnega blagajnika po 15 članov in je teh pomožnih blagajnikov sedaj v funkciji 65.

Ko bi vsaka izmed teh funkcij imela svojega moža, tedaj bi bilo 252 mož zaupniškega kadra, kar pa ni slučaj, temveč so zaupniki, ki imajo v teh funkcijah po dva do tri in celo več mest, tako, da faktično število delujočih zaupnikov znaša 180.

Marsikomu se bo zdel ta aparat preobsežen, toda za praktično potrebo organizacije komaj zadostuje, kajti ta aparat mora nositi odgovornost za 2400 zaposlenih delavcev in za njih družine, torej se mora čutiti odgovornega za približno 7200 ljudi z družinskimi člani vred.

Poldrugo leto je trajalo, da se je upejalo ta sistem zaupniškega kadra, vendar pa imamo na znotraj še ogromno dela, da uvedemo red na vse strani in še le potem zadostimo neštetim potrebam celine in posameznikov. Vsekakor pa bomo še pred občinim zborom gotovi z vsem potrebnim notranjim delom.

Velike so materijalne potrebe, katerih zboljšanje pričakuje vse delavstvo, najbolj pa oni, ki še niso organizirani; toda največja potreba je pa po vzgoji samostojno delujočih zaupnikov.

Da, veselje je sedaj biti član in funkcionar v tej naši organizaciji; vsak ima svoje odmerjeno delo in vsi ti se čutijo odgovorne, kar v resnici tudi so; vendar je vse to še le prvi pričetek trajnega nemurnega organizacijskega dela za bodočnost.

Zaupniki, zavedajmo se, da je naša naloga težavna, od našega moralnega čuta odgovornosti zavisi vse razvoji in napredek naše organizacije. Stori vsak svojo dolžnost točno. Bodi vsak na svojem mestu kot prostovoljni junak, prežet z disciplino in zavestjo, da od vsakega posameznega zavisi notranji red in splošni napredek organizacije, osobito v pogledu uspehov za zboljšanje skupnega položaja.

Tudi čakovce bo postalo strah in sram, kajti ob našem vztrajnem delu ne bo nihče zamogel ostati indiferenten, kajti naše vztrajno delo jim mora odhajati um in viliti zaupanje od uspehov, ki jih bo še beležila naša solidarnost.

Učite jih misliti in spoznavati resnico!

Kakor je krivično, da sije solnce tudi na lenuha, vendar je naravno drugače nemogoče. In kakor sije solnce vsem, tako tudi koristi organizacija vsem in njene koristi uživajo tudi tisti, ki so ji največja ovira in ki so faktično največji nasprotniki organizacije in največja opora poklenih nasprotnikov delavske organizacije, to so neorganizirani delavci in delavke.

Krivično je, da neorganizirani istotako uživajo pridobitve kolektivnih pogodb. Kljub temu pa, četudi bi se podjetniki lahko na to stališče postavili in odklonili pravice kolektivnih pogodb neorganiziranim, tega ne storijo; naravno, ker niso tako nemumni, da bi na mah s tem pognali vse ljudi v organizacijo. Organizacija pa, ki bi pod takim pritiskom nastala, bi ne bila nič vredna. Neorganizirani to prav dobro vedo, mnogi še celo pravijo: ah, kaj, saj bom ravno tako dobil, če bode kaj, kakor drugi, saj jih je dosti. Tak zastojkar navede kakor filozof sto in sto vzrokov, ki ti jih prav »juristično« utemelji, zakaj da ne stopi v organizacijo.

Tu vse nič ne pomaga; jedro je v tem, koliko moralne zavesti je v posamezniku. Treba je dvigniti proletarsko moralno solidarnost v posamezniku, da se zbudi v njem čut sramu nad svojo indiferentnostjo, da sam pride k spoznanju, da je trol, ki ga pa v človeški družbi ni treba, najmanj pa v delavskih vrstah. Tedaj še le, ko v njih zbudimo proletarsko moralno solidarnost, čut sramu nad lastnim neorganiziranim »jaz«, ko jih privedemo k spoznanju, da so grozovitejši kot zveri, ker pijejo svojo lastno kri in morijo svoj lastni zarod, še le tedaj bodo postali zreli kolektivisti.

Mnogi izmed mladih sodrugov želi postati junak dneva na en ali drug način. Mi kličemo vsakemu, ki želi junaške čine doseči, naj v svoji kratkovidnosti ne hrepeni v azijske ali afrikanse puščave, ali

pa da vse svoje sile posveča samo nagonu slavohelepa raznih tekem, kjer če biti na vsak način prvak — proslavljen junak. Pogledajte okrog sebe in spoznali boste, da večje puščave ni nikjer v Sahari in nikjer večjega divjstva, kakor v družbi sami, v kateri se gibljemo.

Da, delavskemu zaupniku treba zdravih, močnih mišic, toda ne za to, da kakor živina uporablja svoje fizične sile, temveč za to, da s svojim duševnim odporom kljubuje puščavi ljudske nevednosti.

Koliko žlahtnega časa je šlo v izgubo v preteklosti, delo pa je ostalo nespremenjeno in nakopičilo se je.

Prenagli sunki hrepenenja so treskali organizacijo ob pečine in jo razbijali; tak je pač zakon razvoja. Nastopil pa je čas spoznanja in sedaj je treba vendar že enkrat doumeti, da je le v trajnosti organizacije zjamčen napredek in obramba.

Kdor pa se posveti kot zaupnik vsem delavskim vprašanjem posebno v strokovni organizaciji, spozna toliko privlačnih vprašanj, da najde v vsem tem toliko zanimivosti, da mu vse to spoznanje dela življenje važnejše in nehoti postavi vprašanje, zakaj živim...

Tedaj spozna vso resnico, ki jo pa nikdar ne bo prenehal iskati: spozna, da je ud velike nepregledne družine, družine, ki jo obdaja polno gorja in bede, ki jo tepe nesloga in spori nizkih instinktov.

Mnogi na pragu tega spoznanja zbežijo, ker ne gredo stvari do dna, da bi spoznali, kje je izvor tega in da bi znali poiskati izhod.

Tu je treba junakov-zaupnikov, oboroženih z uma svetlim mečem, ki neustrašeno z vso mirnostjo gredo v to temo z železnim čelom, jekleno voljo kot idealisti.

Sodrug zaupniki, pred temi vrati smo sedaj, na pragu težke preizkušnje in široko je polje, ki je za obdelati.

Bodi vsak na svojem mestu. Nikomur se ni treba prerivati za funkcije. Kdor ima več veselja za kaj drugega, ni potreba, da se ga sili n. pr. za pomožnega blagajnika ali za tehničnega zaupnika.

Saj naš delokrog je ogromen. Strokovna organizacija je šola za vse druge panoge delavskega pokreta. Paralelno naši strokovni organizaciji na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, se mora razvijati tudi gospodarska organizacija in z njo kulturna.

Tedaj z nami in zasucite rokave vsi, ki ste moške volje. Strokovna organizacija ima veliko potreb; treba pričeti skrbeti za fond za brezposelnost, treba bo pričeti z raznimi deli za bodočnost, o katerih na tem mestu ne bomo govorili.

V združnih organizacijah pri nas pa imamo tudi ogromne potrebe, predvsem pa lokalne. Stan in Dom je bil poklican v življenje. Odtegotvanje za Stan in Dom se bo končno še nadalje vršilo, vendar je treba, da mi kovinarji preštudiramo pot, po kateri se bo dalo vse zaželeno uresničiti. Vsi organizirani vzemite na znanje, da se bo odtegotvanje vršilo še nadalje.

Stavbena in gostilniška zadruga še ni provela načrta za javno ljudsko kopališče, katero je tako nujno potrebno za Jesenice. Jeseniška občina ga tudi še ni izvedla, dasi je občina. Toda treba voditi račune o tem, da se je treba po zimi tudi kopati. Vprašajmo pa se, kje se gospodje mesarji in peki in njih učenci in vajenci kopljejo in kdaj. Oni, ki nam vsak dan s svojimi rokami izročajo življenske potrebščine, kje se kopljejo? Mojstri sem in tja morda, toda vajenci in pomočniki, ki spe po navadi v mrzlih stanovanjih, ti se gotovo nikjer ne kopljejo in to morda mesece in mesece ne...

Kje pa se kopljejo naše žene, ki nam tudi vsak dan pripravljajo hrano in trpe po slabih stanovanjih. Kratkot, ali ni dokaz, da je ta zadruga načela in hoče izvršiti občo ljudsko potrebo za naš okraj.

Če pa govorimo o našem lokalnem združništvu, moramo pripomniti tudi tragično dejstvo, da se mesarji na cesti pretepajo vsled konkurence, ker na dom vozijo meso strankam; peki pa si kar ključke podajajo in ponujajo kruh; ljudje so pa gladni. Peki in mesarji bi radi prodali kruh in meso, ljudje bi ga radi jedli, pa ne smejo... So to problemi, o katerih moramo zaupniki voditi v strokovni organizaciji račune o tem.

V našem konzumnem društvu še vedno manjka organiziranih sodrugov kot odjemalcev. Dolžnost vsaj vsakega zaupnika je, da postane odjemalec in privede vse v skupno zadrugo konzumentov. Na Javorniku so se sodrugji po običnem zboru podružnice pričeli v grupah pripravljati v konzumno prodajalno. Posnemajte jih in ne bo žal vam vsem, ki se niste. Kajti naše zadruge bodo v težkih časih naše hrbitišče in slabi časi za delavstvo se tako radi ponavljajo; mislite na to!

Tudi naša hranilnica se lepo razvija in uživa vse zaupanje ter je kljub temu, dasi še mlada, čvrsta opora tudi našemu mlademu združništvu in pomoči potrebnim zadrugarjem.

Glejte, sodrugji in zaupniki, vse to paralelno koraka z nami; za vsa ta dela moramo poskrbeti mi z izvežbanimi funkcijami in kdo naj nas ovira v tem velikem namenu in delu.

Strokovna organizacija na čelu in z njo vsi z vsem tem in gotovo je, da bodo zanamci doživeli lepše čase.

Čitajmo, mislimo in delajmo. Prazno govorjenje brez dejanj je izgubljen, nikdar se vračajoči čas.

In h koncu, kdor ne zna malo računati, nas ne razume, pomagajte mu vi, zaupniki! Povejte mu, da nas je 2400 samo kovinarjev na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, baš toliko jih je še v naši bližnji okolici. Pa da smo samo mi, delajte jim račune, kaj zmoremo sami v tem številu in spoznali bodo, da smo ustvarjajoča sila. Petdeset milijonov kilogramov železa izdelava

NAŠA PRILOGA!

Čitajte današnjo prilogo »Delavske Politike«. Ko ste jo prečitali, jo izročite svojemu prijatelju, ki jo mora tudi čitati! Uprava »Delavske Politike« namerava naši prihodnji številki priložiti naročilne karte, s katerimi se bo »Delavsko Politiko« lahko naročilo za mesec dni brezplačno na poskušajo.

mo na leto, petintrideset milijonov dinarjev približno prejemno v zaslužku na leto. Malo je. Kam ga znesimo, se vprašaj vsak, in če 10% od tega zaslužka damo sebi, tedaj bi bilo 3.500.000 Din na leto.

Zaupniki, pojdite v to bogato puščavo in združeni s strokovno organizacijo in našim združništvom ustvarimo naše bridko življenje znošnejše. Vse gre in vse bo šlo, hoteti je treba in to hočemo MI.

Lesce.

V nedeljo, dne 19. januarja smo imeli pri nas jako dobro obiskano člansko zborovanje, na katerem je poročal tajnik jeseniške podružnice S. Toman. V nad eno uro trajajočem govoru nam je obširno pojasnil namero »gospodarskih krogov«, kako želijo poslabšati našo socialno zakonodajo. Navzoče članstvo je z ogorčenjem sprejelo poročilo na znanje ter enoglasno sprjelo na to predlagane protestne resolucije, ki so se poslale na ministrstvo za socialno politiko in narodnega zdravja, srezko načelnitvo in na USRSJ.

Dalje nam je pokazal, da so najmočnejši jez proti takim nameram jake strokovne organizacije. Naglašal je, da bi bili mrtvi vsi zakoni in samo neme črke na papirju, ako ne bi skrbeli za njih točna izvajanja državne oblasti, orožniki, financarji in drugi; tako moramo biti tudi mi organizirani delavci sami tisti čuvarji naših socialnih zakonov, ker le, če se jih bomo sami točno držali in jih spoštovali, bomo tudi lahko tirjali to od drugih ter s tem pokazali, kako zelo so nam potrebni; poleg tega pa, da se prično izvajati tudi vse zakonske odredbe, ki so že v zakonu, a se še ne izvajajo, sploh, da se naša socialna zakonodaja le izpopolni, nikakor pa ne poslabša.

Vabilo h kuhanju čaja

katero se vrši v petek in soboto, dne 14. in 15. t. m. — Vsi odjemalci ter njihovi prijatelji in znanci dobrodošli!

Julio Meinl,
podružnica: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3.

Dalje je treba skrbno čuvati nad našima najvišjima ustanovama in to sta In-spekcijska dela in pa Delav. zbornica. Osobito zadnja je izključno delavska ustanova, v katero spadajo izključno samo delavci. Kakor se mi ne vmešavamo v razne druge stanovitve zbornice, tako moramo vedno zahtevati, da se tudi v našo delavsko zbornico ne vmešava nihče razen delavcev. Ta je naša in kar je naše, ne damo nikomur. Ona ima ščititi vse delavske interese, ona ima postaviti tudi enotno ceno delavski sili, ker le tedaj bo delavec res imel eno veljavo in spoštovanje ter ceno, ki mu gre, ako bo imel za vsako delo posebno ceno, za katero ne bo smel delati za nižjo mezo. Kakor imajo tudi razni drugi stanovi in obrtniki za svoja dela enotne cene, postavljene bodisi od svojih stanovskih zbornic, ali pa od svojih združenj, ter se pri tem večkrat izgovarjajo, saj bi delal ceneje, pa me zbornica, zadruga ne pusti; tako bo moral reči tudi sleherni delavec, ne morem delati ceneje, me naša organizacija ne pusti. In s tem bo odpadlo vse to grdo prerekanje ter spodirvanje semintja, kakor je sedaj, ker bo delal vsak za enako ceno.

Zato, sodrugji, jačajte svoje strokovne organizacije, stabilizirajte jih, privedite še vse one, ki stojijo izven naših vrst, določite jim, da imajo velik interes na tem, da so z nami, da so s svojo abstinenco največja cokolja v našem strokovnem pokretu in uvideli bodo sami, da je temu res tako in prišli bodo.

Vi sami pa obdržujte redne mesečne članske sestanke, na katerih razgovarjajte o vseh delavskih problemih, vsak naj se zavzema zažnost članskega sestanka, vsak si mora misliti, danes je članski sestanek, brez mene ne smejo in ne morejo ničesar sklepati. Le tako boste imeli organizacijo živo, zdravo in močno, ki bo sposobna odbijati take in slične napade, kateri se bodo gotovo še ponavljali. Članstvo samo pa bo s tem začutilo potrebo organizacije, dobilo veselje do iste in s tem so Vam nadaljnji uspehi že zagotovljeni.

Na skorajšnje svidenje!

Občni zbor podružnice S. M. R. J. na Javorniku.

V nedeljo, dne 19. januarja 1930, se je vršil redni letni občni zbor podružnice Javornik, na katerem so bili izvoljeni v odbor sledeči sodrugji: Kot predsednik Zumer Franc, za tajnika Pukel Franjo in za blagaj-

nika Tušar Anton ter kot odbornika Malej Vincenc in Praprotnik Jožef. V kontrolo pa Martinjak Pavel, Noč Tomaž in Gerdej Anton. Občni zbor se je pečal s stvarnimi vprašanji organizacije in se je zaključil ob veliki udeležbi z uspehom za nadaljnje delo.

Na občnem zboru so sodrugji tudi sklenili, da se bodo prijavi kot člani in odjemalci konzumnega društva, ker je na Javorniku podružnica in ker je to delavska zadruga naše smeri, ki bo v težkih časih tudi v oporo; toda brez dolžnosti ni pravice. Sodrugji na Javorniku, naprej v vrste strokovnih in združnih organizacij!

Brezplačni dopust Javorničanov.

Zadeva s podjetjem radi zadnjega dopusta Javorničanov še ni rešena; o stvari prejemete natančnejša poročila na prvem članskem sestanku, katerega bo čimprej sklical predsednik sodrug Zumer.

Zobozdravstveni fond.

Zadeva s podjetjem še ni oficijelno rešena; podjetje ima pomisleke, vendar ni dvoma, da se bo uklonilo veliki in nujni potrebi. O stvari na prvem skupnem članskem sestanku obširneje.

Podpora brezposelnim in onim na začasnem dopustu.

Vsem, ki so bili zadnje čase odpuščeni pri K. I. D. in ki so najmanj šest mesecev člani, se je izplačalo enkratno izredno podporo v znesku Din 100.—. Oni, ki se niso še zgledali in so opravičeni, naj se zgledajo pri blagajniku sodrugju Ažman Karolu, kateri posluje vsak večer od 7. ure naprej. Podnevi blagajnik ne posluje, ker je v službi.

Onim, ki so prišli od vojakov, se bo skušalo nakloniti kako podporo, toda o stvari ima sklepati še upravni odbor.

Za sprejem delavcev nazaj še ni nobenega izgleda; upanje pa je, da se spremeni do konca februarja in tedaj se pričakuje sprejemanje nazaj v delo.

Kako izgleda številu članstva za Stan in Dom po posameznih obratih.

Javornik 53 članov, žična valjarna 43, livarna 13, zavijalnica 6, žičarna 25, mrzla valjarna 11, žreblijska 17, martina 32, prostor 34, ekonomija 4, elektrifikacija 20, Dobrava 3, zidarji 6, mehanična 13, skupaj 280 članov, katerim se bo takoj s februarjem zopet odtegovalo. Do 25. februarja ima vsak še čas, priglasiti se za odteljalj. Sodrugji, odzovite se; po teh številkah vidite, kako stojimo in vendar imamo že lepo vsoto denarja zbranege. Kadar nas bo en tisoč, bo vsem jasno, kaj premore skupnost v združništvu. Več v prihodnjem listu o tem. Na delo, sodrugji-zaupniki, in nujno prijavljene prijavitelje do nadaljnjega blagajniku sodrugju Karolu Ažmanu.

Kovinarska internacionala.

Iz mesečnika naše internacionalne doznavamo, da je članstvo v njej v pretečenem letu naraslo za 150.000, v čemer je v prvi vrsti zasluga sodrugov v Nemčiji.

V blagajno internacionalne je v letu 1929. plačevalo članarino 1.841.389 rednih članov.

Kongres naše internacionalne se vrši letos.

Člani sekcije težke železne industrije Jesenice, pozor!

Kdor zaostane 8 tednov, izgubi članske pravice.

Kdor zaostane 6 tednov, izgubi pravico do lista »Delavec«.

Kdor zaostane 8 tednov, je črtan in mora na novo pristopiti.

Čuvajte svoje članske pravice, bodite redni plačniki prispevkov!

Pri pristopivših članih navedite zaupniki poleg ostalega tudi natančni naslov dotičnega, pošto in hišno številko.

Red je predpogoj obrambne organizacije.

Predsedniki sekcij, skrbite za red! Člani, omogočite naglo poslovanje.

Kontrolirajte svoje članske knjižice vedno vsak sam.

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem vsemu delavstvu železarne Štore, ki so darovali moje-mu možu za čas njegove bolezn 320 Din kot podporo. Ni se Vam mogel sam zahvaliti, ker ga je pokosila smrtna kosa.

Terezija Mulner, vdova.

Podružnica Štore Z. M. R. J. naznanja vsem članom Z. M. R. J., da smo sprejeli k poslednjemu početku sodrugja livarja Mulner Jožeta v torek, dne 28. januarja. Bodi mu zemljica lahka.

RUDARJI.

Širša seja načelstva Z. R. J.

V nedeljo, dne 26. jan. t. l. se je vršila v pisarni Zveze rudarjev v Zagorju seja ožjega in širšega odbora ter nadzorstva ZRJ s sledečim dnevnim redom:

1. Prečitanje zapisnika zadnje seje; 2. tajniško, blagajniško in revizijsko poročilo; 3. bodoče naloge in organizacija; 4. volitev člana v nadzorstvo; 5. razno.

Sodr. I. Kamnik, kot predsednik, je otvoril sejo ob 9. uri dopoldne, pozdravil navzoče ter predsednika Strokovne komisije soodr. Jernejčiča kot zastopnika iste.

Po podanem tajniškem, blagajniškem in revizijskem poročilu, katero se je sprejelo s soglasno zaupnico upravi, se je v stvarni debati, v katero so posegli razni člani, z zadovoljstvom ugotovil lep napredek v porastu članstva Zveze. Istotako se je ugotovilo, da je Zveza v pretečenem poslovnem letu jako odločno sodelovala z ostalimi sorodnimi strokovnimi organizacijami proti nameravanemu poslabšanju socialno-zaščitne zakonodaje. Izvršilo se je mnogo podrobnega intervencijskega dela, ki je predvsem tam prišlo do veljave, kjer so podružnice močnejše in članstvo agilnejše. Zveza je stala v vodstvu meznega gibanja rudarjev Trboveljske družbe. To gibanje se sicer ni povsem ugodno rešilo, a je pokazalo lep napredek in dolžnost rudarjev v bodočnosti je, če bodo razumeli potrebo razredne borbe v svoji strokovni organizaciji, da pristopijo v Zvezo rudarjev.

Pri bodočih nalogah se je sklenilo, da ima Zveza zastaviti vse svoje moči v to, da se obstoječa socialna zaščita ne poslabša, temveč izpopolni. Ob enem je dolžnost Zveze, da se vsepovsod skuša urediti znošne delovne razmere po obratih ter paziti, da se življenje in zdravje rudarjev zaščiti.

Za doseg tega je pa predvsem potrebna zgraditev enotne močne strokovne organizacije rudarjev, ki pa ne sme sloneti samo na številu, temveč predvsem na izobrazbi in strogi organizacijski disciplini. Zakaj članstvo organizacije brez teh lastnosti je kakor vojak brez puške na bojnem polju.

Tozadevno je uprava Zveze pooblaščenca, da izda na vse svoje podružnice primerno okrožnico in katere izvedba bo dolžnost vseh odbornikov in slehernega člana.

Za člana v nadzorstvo je bil izvoljen soodr. L. Bokal iz Zagorja.

S pozivom na izvršbo sklepov in izgradnjo organizacije se je zaključila ta važna seja.

Naj živi Zveza rudarjev Jugoslavije!

Vi rudarji, vsi do zadnjega v njo!

Rudarjem Trboveljske družbe.

Začeli so se dogajati slučajji, da gotova obratna vodstva po nalogu ravnateljstva znižujejo ali spreminjajo obstoječe akordne postavke na slabše, in to kljub jasni določbi protokola sporazuma z dne 21. oktobra 1929, ki pravi: »Vse obstoječe temeljne in akordne plače ostanejo neizpremenjene v veljavi.« Zveza rudarjev v tem slučaju že posreduje. Ali vidi se, da hočejo podrejeni organi družbe na lep način pridobiti delavce na pristanek poslabšanja.

Zaradi tega opozarja vodstvo Zveze vse svoje člane v revirjih Trboveljske družbe, da vsak tak slučaj takoj javijo vodstvu Zveze v Zagorju in da se pod nobenim pogojem ne spuščajo v zasebne dogovore glede znižanja obstoječih akordnih postavk. Zakaj protokol sporazuma je podpisana pogodba med družbo na eni in med zastopniki organiziranih rudarjev na drugi strani. Tukaj mi rudarji ne smemo več zahtevati razen tega, kar nam pogodba nudi, a še manj pa sme družba pogodbo kršiti.

Nadalje se opaža, da se je začelo v gotovih obratih šikanirati delavstvo na različne načine. Prednost nosi v tem oziru separacija v Trbovljah. Rudarji, delavci in delavke! Mi vas pozivljamo, da svoje odkazano delo točno in vestno vršite, da se izogibljete vsakih nepravilnih dejanj ali po nepotrebnem se šikanirati ne smete pustiti. Zato vsak tak slučaj javite takoj vodstvu Zveze. Zakaj razumeti morate, da ste sicer delavci, a ne vprežna živina.

Hrastnik.

Napad poslodavcev na socialno zaščito delavstva in pa delovne razmere v gotovih obratih tega rudnika so privedle te rudarje do spoznanja, da se brez strokovne organizacije ne dajo braniti njih pravice. To spoznanje je samo v enem dnevu privedlo v Zvezo rudarjev 120 novih članov. Mi pozdravljamo nove borce v naši sredi in jim ključemo: Naprej v vztrajnosti in borbi za pravice delavca-človeka!

Star član.

Vsak član in članica strokovnih organizacij mora biti tudi član kulturne organizacije

„SVOBODA“

Delavec je sam svoje usode kovač, sam svoj učitelj! Zato kujmo, zato se izobrazimo, mesečnik „Svoboda“ je zato ustanovljen. Letošnja 1. in 2. številka imata krasno vsebino in nov ovojni list.

Kupujte in priporočajte domače proizvode Adria-prašek za pecivo in vanilni sladkor

Vabilo

na REDNI OBČNI ZBOR Zveze rudarjev
Južoslavije, podruž. Trbovlje, ki se bo vršil
dne 23. februarja 1930 ob 4. uri popoldne v
prostorih Delavskega doma s sledečim
dnevni redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika.
3. Poročilo revizije.
4. Volitev odbora.
5. Organizacija.
6. Razno.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Slovenjgradec.

Delavstvo v Slovenjgradu je spoznalo, da brez svoje prave strokovne organizacije ne more odbijati navala raznih podjetnikov na njihove že itak slabe eksistenčne pogoje. V usnjarski tovarni Potoschnig se je že pred meseci odpravil proti volji delavstva 8-urni delavni čas in se uvedel 10-urnik brez doplačila za nadurno delo. Kje je tu spoštovanje zakona o zaščiti delavcev. Za danes ne bomo o tem dalje govorili, pač pa prihodnjič. Le zato, ker ni bilo organizacije, se je moglo to zgoditi. O, to zadevo bomo že uredili. Saj zakon o 8-urnem delavniku še velja in tudi v bodoče ostane v veljavi, vključno željam podjetnikov, da se 8-urni delavnik odpravi.

Delavstvo, kakor rečeno, spoznava, da brez organizacije nič ne pomeni. Zato so se delavci odločili stopiti skupaj in ustanoviti svojo strokovno organizacijo.

V nedeljo, dne 2. februarja so se zbrali, povabili tajnika Splošne delavske zveze sodr. Jakomina iz Ljubljane in napravili trden sklep: vsi v organizacijo, brez organizacije ne smemo biti več! Sodr. Jakomin je v svojem poročilu temeljito obrazložil položaj delavstva in nujnost organizacije. Izvolil se je pripravljalni odbor in se vložila pravila na pristojno oblast. Mi ta korak sodruhom iz Slovenjgradca iskreno pozdravljamo in jim prožimo svoje roke, ki se naj jih v medsebojnem podpiranju trdno oklenejo. Pozdravljeni novi bojevniki v naših vrstah, ker spoznali ste, da le v združitvi, v organizaciji in v slogi je moč!

Napravite svojo organizacijo močno, da bo uvaževanja vredna sila ter Vam in drugim v ponos.

Tržič.

Tržič, ki je izrazito industrijski kraj, bi vsekakor moral v delavskem pokretu veliko več predstavljati, kakor danes. Če ugotovimo, da je v Tržiču zaposlenih nad 3000 delavcev in če primerjamo k temu številu število organiziranih, vidimo da bi v tem oziru moral biti Tržič vse nekaj drugega. Je tu pri nas mrtvilo neke posebne vrste. Ni živahnosti, ni agitnosti, kakor da je vse prišlo na mrtvo pogosto. Vsak pravi: Ne gre, pa ne gre! Ali pa smo že res kaj napravili, da to stanje predrugačimo? Delavstvo, kakor da bi se mu izredno dobro godilo in kakor da nima nikakih potreb in nobenega smisla, se nič ne zveni za svojo obrambo in zaščito svojih interesov. Tako jamranje slišimo in tako jamramo tisti, ki pravimo, da smo zavedni. Je že res, da to navidezno izgleda tako, vendar ne smemo biti tako naivni in čakati, kdaj se bodo sami prebudili k zavesti in sami prišli v organizacijo. Vedno in povsod je bilo treba nekoga, ki je s spretno agitacijo znal te nepoučene prebuditi, jim odpreti oči in jim dati zanimanje. Če se štejejo nekateri, da smo že toliko zavedni, da vemo kaj in kako, tedaj ne smemo gledati potapljalčevega se, ki se lovi za slamnatno bilko, dasi ima rešilni čoln pred nosom, ne da bi ga opozorili: tu je rešilni čoln, in mu pomagali, da se reši.

To delo moramo vršiti mi organizirani člani organizacije, odborniki in zaupniki. Podružnica Splošne delavske zveze v Tržiču bi morala vzpričo tega položaja razviti najživahnejšo agitacijo in delo za povzdigo organizacijske moči. Sestanek podružnice dne 26. m. meseca, ki je bil žal slabo obiskan, je o vsem tem razpravljal in tudi sklenil, da je potreba pričeti takoj z agitnim delom. Treba je predvsem več živahnosti v odboru in med članstvom samim. Več sej, več sestankov je potreba. Saj je vedno več kot dovolj stvari, o katerih je treba razgovor, debate. Na sestankih rešujemo stvari, ki se navadno iznašajo okrog na cesti, torej izven organizacije in ki jih potem nasprotniki izrabljajo v škodo orga-

nizacije. Tako se bo vrnilo zaupanje med nas. Ko bomo tako med seboj razčistili razna nesoglasja, bomo lahko in tudi moramo braniti naše funkcije in obrekovalcem zavezati jezike. Ali vemo, da delo v organizaciji in zanjo ni lahko, ker je treba žrtvovanja in da se žanje nehvaležnost, toda to naj nas ne moti in zadržuje, ker mi moramo s tem vedno računati, da ni pozneje razočaranj. Gre tu vendar za velike, plemenite stvari in zaveden član najde vedno zadoščenje že pri zavesti, da vrši nekaj, kar ga visoko dviga nad one, ki žive v hinavskem, škodaželnem egoizmu.

Podružnica, oziroma naša strokovna organizacija je kljub vsemu in zadržanju polletu napredovala in to nam daje pogum, da bo mogoče v prihodnjem času zlomiti mrtvilo in organizacijo napraviti in usposobiti do take višine, da bo v stanu uspešno izvajati svoj namen.

Ob tej priliki pa pozivam vse one sodruge, ki vrše uspešno svoje delo v kulturni ali gospodarski organizaciji, da se odločijo za sodelovanje tudi na strokovnem polju, ker so vse panoge našega delavskega gibanja tako potrebne tesnega sodelovanja, da si ni mogoče predstavljati uspehov, ako ni tu te celote, ki ena drugo bodrijo in izpopolnjujejo.

Delavec iz Tržiča.

ZAHVALA. Podpisani Janez Kosmač, tovarniški delavec v Preski-Tržič, se zahvaljujem načelstvu Konzumnega društva za Slovenijo v Ljubljani za izplačilo posmrtnine po moji umrli soprogi Elizabeti, v znesku Din 1391.—

Seznam plač raznih evropskih mest leta 1914 in leta 1929.

Od Internacionalne oblačilnih delavcev smo prejeli statistiko plač za leto 1914 in za leto 1929 iz raznih večjih mest, ter jo priobčujemo.

	1914		1929		1914		1929	
	plača za obleke		s posebnimi deli		plača na uro		od Din do Din	
	od Din	do Din	od Din	do Din	od Din	do Din	od Din	do Din
Amsterdam (Holandija)	33.60	21.21	946.35	532.17	0.56	0.56	16.47	16.47
Berlin (Nemčija)	46.44	27.84	875.61	662.85	0.84	0.72	15.52	15.52
Praga (Češkoslovaška)	36.36	14.26	700.24	246.24	—	—	—	—
Zürich (Švica)	30.88	26.80	791.50	659.22	—	—	16.47	15.83
Gent (Belgija)	19.37	9.44	345.19	209.65	0.43	0.33	8.66	8.23
Kopenhagen (Danska)	36.45	31.92	898.15	825.39	—	—	—	—
Oslo (Norveška)	36.42	27.14	800.55	673.42	—	—	—	—
Stockholm (Švedska)	37.06	27.46	987.11	856.57	0.80	0.67	25.30	25.30
Budimpešta (Madžarska)	31.48	21.40	444.82	352.21	0.68	0.68	9.45	9.45
Beograd (Jugoslavija)	22.44	21.50	483.40	445.40	0.50	0.50	14.—	14.—
Ljubljana	21.—	15.—	333.—	220.75	0.50	0.40	7.50	5.20
Dunaj (Avstrija)	—	—	787.40	639.42	—	—	11.34	8.37
Temešvar (Rumunija)	—	—	314.28	283.23	—	—	9.45	8.64
Varšava (Poljska)	—	—	884.92	740.74	—	—	14.—	12.32

Sedaj lahko primerjate plače drugod in pri nas, ter plače leta 1914 in plače leta 1929. Kjer so se plače močno dvigale, je dvojni vzrok. Prvič visoka valuta in drugič močna strokovna organizacija.

Dopisna šola za Esperanto.

(5. nadaljevanje.)

Odprite stran 26. Dekunua leclono. Enajsta naloga.

Numerirajte stavke od 1—4; prevod: 1. Katerega vi vidite? 2. Kateri kolač vzamete? 3. Dal bom tisti kolač in vzel bom tega. 4. Tisti, ki dolgo ostanejo.

Tolmačenje: Besedica »kiu« v prvi vrsti ima nastavek -n, ki označuje 4. sklon (akuzativo). Da pokažemo vporabo tega sklona navajamo sledeči primer: Vprašanje: *Kiu estas tiu homo?* Kdo je ta človek? Odgovor: *Tiu homo estas la sinjoro, kiu n mi vidis hieraŭ* (naglas leži na é) *sur la strato*. Ta človek je gospod, *katerega* (torej na vprašanje koga ali kaj?) smo videli včeraj na cesti. Pazite na: ni vidis (pretekli čas) smo videli. 4. sklon vporabljam *kam?* n. pr. *sur la tablon* na mizo (toda: *sur la tablo* na mizi — na vprašanje *kje?* *Mi vojaĝas Beogradon*. Potujem v Beograd. Itd. Preidite na vprašanja in odgovore.

Dekdua leclono (e-ble). Dvanajsta naloga. Numerirajte stavke od 1—7; prevod: 1. Tam. 2. Tukaj. 3. Vreme. 4. Čas. 5. Žetli. 6. To je užitno. 7. To je nepitno.

Tolmačenje: V naslovu vidimo priponko (-ebl-), ki znači možnost (da je kaj mogoče) n. pr.: *kredi* verjeti, *kred-ebl-e* verjetno, *trinki* piti, *trink-ebl-a* piteno-a-o, *vidi* videti, *vid-ebl-a* vidljiv, *kompreni* razumeti, *kompren-ebl-a* razumljiv itd. V prvem in v drugem stavku vidimo besedico *tie*, katero vporabljam v Esperantu za označenje pojma: tu, tam (torej je ta pojem nedoločen). Ako postavimo sedaj *pred* ali pa za kazalne prislovice, oziroma zaimke, besedico: *ĉi*, tedaj znači to bližino: *tie* tam, *tie ĉi* tukaj, tu, tui oni, *tio ĉi* ta, *tio* ono, *tio do* to itd. (Tudi ta postavitev je pravilna: *ĉi tie, ĉi tiu, ĉi tio*). Preidimo na vprašanja in odgovore.

Dektria leclono. Trinajsta naloga.

S to izdatno podporo se mi je v tem težkem času občutno pomagalo in pozivam ostale zadrugičke za pristop v ta sklad, ostale pa za pristop v našo delavsko gospodarsko organizacijo, ker le ona stoji v potrebi na strani.

Sodružni pozdrav

Kosmač Ivan.

LESNI DELAVCI.

Zahvala.

Podpisani Filip Naglič se iskreno zahvaljujem za nakazano podporo Osrednjemu društvu lesnih delavcev v Ljubljani, katero mi je nakazalo v času moje dolge bolezn.

Filip Naglič.

OBLAČILNI DELAVCI.

Pozor. Vse dopise, namenjene Osrednjemu društvu oblačilnih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo v Ljubljani, je nasloviti na naslov: Anton Prezeli, Ljubljana, Velika Colnarska ul. 10 (in ne na Miklošičeva cesta 22).

OBČNI ZBOR.

Ustanovni občni zbor Stavbene in gospodarske zadruge »Krojaški dom« se vrši v nedeljo, dne 16. februarja 1930 ob 9. uri dopoldne v vestibulu »Delavske zbornice« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Čitanje in odobritev pravil. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Razno.

Vabimo vse oblačilne delavce, da se istega v polnem številu udeležijo.

rati, *koлект-ad-o* zbiranje, *koлектo* zbirka; *kanti* peti, *kant-ad-o* pevanje, *kanto* pesem itd. Na to priponko se bomo morali še vrniti, ker ni tako lahka kakor izgleda. Preidimo na besede za povest *La lernejo*. Sola.

1. med — oba — gori, zgoraj;
2. na — lahek-a-o — doli, spodaj;
3. pod — morati — čitanje;
4. enostaven — čitati — pisati;
5. nadstropje — vsak — pisanje;
6. samo — vsi — ohraniti, obvarovati;
7. streha — vsako jutro — računati;
8. zemlja — vsak dan — računanje;
9. pred — začeti — klobuk;
10. preveč — naloga — obleka;
11. dolg-a-o — razred — knjiga; na strani 30:
1. zvezek — itd. (kratica) — beseda;
2. pero — telovadba — stavek;
3. črnilo — vaja — spreten-a-o;
4. in tako dalje — vežbanje — problem, zastavek.

Ko boste popolnoma razumeli celo povest, preidite na vprašanja in odgovore na str. 31 in 32 do 16. naloge (kakor ste to naredili pri 10. nalogi).

Tolmačenje: Odprite stran 75, kjer najdete nekakšno sliko. Ta slika nam nazorno prikazuje pomen predlogov n. pr. *en v, el iz, de od, ĉe zaven, sur na, trans* čez itd.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Razno.

Občni zbor zadruge Delavski dom v Mostah.

Načelstvo zadruge Delavski dom v Mostah r. z. o. z. v Mostah sklicuje za nedeljo, dne 16. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v gostilni Šibenik poleg kemične tovarne, svoj redni letni občni zbor z naslednjim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev novega načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Glasom § 14 zadrugičnih pravil se vrši občni zbor v slučaju nezadostne udeležbe eno uro pozneje, in je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora ob določenem času točno udeležijo.

Načelstvo.

Novost!!!

Novost!!!

Pozor!

Čast mi je javiti p. t. občinstvu, da imam na zalogi

NOVOVRSTNE BUDILKE

ki so zadnja izpopolnjena novost ter se posebno od ostalih odlikujejo še v sledečem:

1. Izvanredno močni mehanični stroj.
2. Zelo masivne tribe (votlo vrezane).
3. Glavni! Gonilna peresa se dajo izmenjati takoj (stranka lahko počaka) brez dotika ostalih strojev, tako da je ura sposobna tekom četrt ure zopet za prejšnji normalni tek.
4. Močno poniklane ali ognjeno kovane ter zelo lepa moderna zunanja oblika.

Te vrste budilke so novi sistem najboljše izdelave in so jako priporočljive, vsled trajno trpežnega osobito izpopolnjenega stroja, ki nosi trpežnost teka nad 20 let, kar potrjuje 6-letno pisмено jamstvo (garancija).

Zelo priporočljiva vredne!

Kljub zadnji najnovejši izpopolnitvi stroja te vrste budilka ni draga in stane s ponosno vidnimi številkami samo Din 125.—.

Ker si delavec težko prisluži denar, zato, kadar bodeš kupil, kupi prvotno dobro, ki bo na prvi vid dražje, a zadovoljen boš, ker boš imel tudi v resnici le dobro, pravo, trpežno blago. Z enim blagom, ki je po ceni, pa vsak naj ve, da tudi ne more biti dobro. Drži se resnega pregovora: Pocenji blago je bilo in bo vedno najdražje! Zakaj? Ko blago pokaže netrpežnost, je podan odgovor na to vprašanje.

Imam pa na zalogi še tudi druge vrste budilk, ki so cenejše in se jih lahko dobi že od Din 58.25 do najfinjših, za katere izdajam pismena jamstva po kvaliteti ure za več let.

Izvršujem in popravljam vsa v stroko spadajoča popravila, dobro ter po najnižji ceni. Za vsako strokovno popravilo se jamči eno leto!

Za številna popravila, obisk ter naročila se najtopleje priporoča

ZDRAVKO RANT

URAR JESENICE - FUŽINE

v hiši ge. Znidaršič, št. 44.

Za naročilo zadostuje dopisnica z navedbo natančnega naslova. Pošilja se na povzetje ali predplačno. Zanesljivim eventualno tudi na obroke!

L. MIKUŠ, LJUBLJANA
MESTNI TRG 15

Dežniki
Na malo! Na veliko!
USTANOVLJENO LETA 1839

Vsi zavedni delavci morajo biti strokovno organizirani.

Vsaki delavec in nameščenec

naj ima v svojem prostem času zabavo. — Naj se zabava z

Lubas-harmonikami

Gojite svojo narodno godbo. — Igrajte na harmonike!

Prvovrstna in močna kvaliteta

Cene nizke!

Prva jugoslavska izdelovalnica harmonik
Fr. Lubas, Ljubljana, Dunajska c. 36

Vsi zavedni delavci morajo biti strokovno organizirani.